

Pol ndê bapia têḥ lau Rom-ḥga Yom whê bapia dindec sa-ḥga

Pol to bapia dindec têḥ lau sêkêḥ whiḥ-ḥga naḥ sêndöc malac atu Rom. In to têḥ ndoc in mbo malac Korin, ma kêḥ têḥ awê daḥ ḥaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêḥ têḥ lau malac Rom-ḥga. Pol tac whiḥ bu ndic lau Rom-ḥga kêsi, ma in to bapia dindec muḥ, bu whê mêtê naḥ in ḡem, naḥ ḥahu sa.

Lau ḥatô gauc ḡem bu Pol to 1:18-32 ḥêganôḥ lau gamenḥ apa-ḥga, ma in to 2:1-29 ḥêganôḥ in dau ndê lau Israel-ḥga. In tôc yêc awê bu yac lau hoḥ dakôm sac, ma tu yac neḥ sac-ḥga, dec yac hoḥ dawêkainḥ seḥ dambac ndu-ḥga. Magoc Anötö kêmasaḥ lêḥ bu suc lau nom-ḥga si sac kwi, ma asa naḥ bu kêḥ whiḥ ḡêḥ atu naḥ Yisu Kilisi kôm tu yac-ḥga, naḥ Anötö sam in bu ḥamalac gitêḥ.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêḥ ḥambwa dom, magoc in kêḥ Ḥalau Dabuḥ têḥ yac tu bu kôm yac dati lau wakuc naḥ daḥaḥ wambu Anötö, ma dasa neḥ lêḥ gitêḥ ti dabuḥ. Bocdinaḥ Pol to yom pi lêḥ ḥayham tu dasa-ḥga, ma dapinḥ daḥḥ dôḥ ma dahu mêtê sac sinḥ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu in ḥalôm ḥawapac pi in dau ndê lau Israel-ḥga naḥ sêkêḥ whiḥ dom, ma in tac whiḥ ḥandô bu sêkêḥ whiḥ Yisu.

Pol ḡic hu ndê yom têḥ lau Rom-ḥga

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akind, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aô sa gati in ndê ðapospel, ma kêyalin aô sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatin tidôn mun su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôn in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. In ti ñamalac nan sa akên Kin Dawid ndê ton. Ma tinambu Anötö un in sa akên lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu in Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalin yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkin yac bu angalêm lau sa yêc gameñ hon bu s êkên whin in, ma tu dinañ-nga dec dança wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têt mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aô gato bapia dindéc têt mac lau Rom-nga hon nan Anötö tac whin mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuñ. Mwasin ti yom malô têt mac hon akên Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

⁸ Gêñ ñamata-nga aô wasôm têt mac bu tôc bêt hon, aô gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam dançe aneñ Anötö tu mac hon-nga. Ñahu bu yêc gameñ hon lau sêngô mac nem akên whin ñawaê. ⁹ Ma Anötö nan aô gam akind ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc in Atu ndê ñawaê ñayham asê, nan kêyalê bu yomandô aô gauc gêm mac ñapañ, ¹⁰ têt têt hon nan gateñ mbec. Ñasawa balin su, aô atac whin bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aô gateñ mbec têt Anötö bu lic aô neñ gauc dinañ ñayham, ma lêt gatam su têt aô bu watêt mac waloc. ¹¹ Bu aô atac whin ñandô bu walic mac, tu

bu wakêñ Nalau Dabun ndê mwasin ñatô lom mac bu puc mac dôñ. ¹² Ma têtñ ndoc yac dambo dawhin daun, nan mac nem akêñ whin ma aö neñ gakêñ whin, oc pin yac hon dôñ bu dalhac ñanğa.

¹³ O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê bu têt daêsam aö gauc gêm bu watêtñ mac waloc, magoc gêtñ daêsam kalhac aö ahuc e men têtñ kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelen dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kain tigen wawhin mac e gwelen dau ñandô sa yêc mac-ñga whin. ¹⁴ Gwelen dau gic aö ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nan lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵ Tu dinañ-ñga dec aö neñ ñalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-ñga awhin.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aö mayañ tu Anötö ndê ñawaê ñayham-ñga dom. Nahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nan bu sêkêñ whin, nan si. In gic bata têtñ lau Israel-ñga mun, ma têtñ lau nan lau Israel dom, nan tinambu. ¹⁷ Ñawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, nahu bu ñawaê dau tôc lêtñ nan Anötö kêtñ bu ñamalac sêti lau gitêtñ, nan asê. Lêtñ dau lêtñ dakêtñ whin-ñga, ma ñalêtñ dan mba. Tôm yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitêtñ oc sêndöc tali tu si sêkêñ whin-ñga.
[Hab 2:4]

Ñamalac hon sêkôm giso

18 Anötö nan ndöc undambê, kwahic dec tôc in ndê ñalôm asê têt yac.* In tac ñandê têt lau nan sêpuc dômbwê in, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêgwiniñ yom ñandô dôñ. 19 Gitôm bu lau nom-nga sênyalê yom ñandô pi Anötö, bu gêt nan in kôm, nan whê in sa tiawê têt ñac su. 20 Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigeñ têt ndoc in kêt undambê ti nom e meñ têt kwahic dec, nan sêlic gêt hon nan in kêt. Ma gêt dau whê in ndê ñahu sa ma tôc in ndê ñaclai atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinañ-nga dec ñamalac dan oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu in gêm gauc Anötö. 21 Lau nom-nga sênyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti ñac si Anötö, ma sem danje in tu gêt dan-nga dom. Nac sêhê gauc pi yom ñambwa-ñambwa daêsam e ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc. 22 Nac sêtoc dau sa bu ñac lau ti gauc, magoc ñac lau gauc mbasi. 23 Nac sêtec bu sênem akiñ Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akiñ gêt nan gic waê bu niñga. Nac sêhu Anötö ti ndê ñawasi atu siñ, ma sem akiñ gwam nan ñac dau sêmasañ sem ñamalac anğô, mbac anğô, bôc anğô, ma mboc anğô.

24 Tu dinañ-nga dec Anötö hu ñac siñ bu sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga tôm si atac whiñ. Ma sêkôm mêtê ñadômbwi pi dau ñamlic gitôm gêt ñambwa-nga. 25 Nac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ñandô, ma yom tasan gêm ñac si ñalôm ahuc. Nac sêtec bu sênem akiñ Anötö nan kêt gêt hon, ma sêhu in siñ

* **1:18:** Têt ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nan tôc asê bu Anötö tac ñandê tu ñamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hóc ñandê dau ô lau nom-nga su, dec tôc asê bu in tac whiñ lau nom-nga hon ma tec bu dan niñga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ma sem akind gën nan in kën. Magoc in gën hon n̄adau, ma n̄ayham bu yac tampin in t̄om b̄ec hon. Yomand̄o!

²⁶ Tu n̄amalac si giso-n̄ga, dec An̄öt̄o hu n̄ac sin bu s̄ek̄om gën mayan-n̄ga t̄om n̄ac si n̄al̄om n̄agalac k̄egil̄i n̄ac. N̄ac si lauwh̄e s̄ehu lauwh̄e ti n̄gac si l̄en solop s̄embo s̄ewhin̄ dau-n̄ga sin, ma s̄esa l̄en so.

²⁷ Ma n̄al̄en tigen̄ laun̄gac s̄ehu lauwh̄e ti n̄gac si l̄en solop sin ma m̄et̄e atac n̄agalac pi dandi-n̄ga ḡem n̄ac ahuc sambuc. Laun̄gac s̄ek̄om m̄et̄e mayan-n̄ga s̄ewhin̄ laun̄gac, ma tu dinan-n̄ga s̄etap̄ n̄aḡeȳo nan̄ gic m̄et̄e sac kain̄ dinan̄ n̄awāe, nan̄ sa ȳec dau si n̄amlic.

²⁸ N̄amalac s̄elic n̄ayham bu s̄êpuc d̄ombw̄e An̄öt̄o, ma tu dinan-n̄ga in hu n̄ac sin e n̄ac si gauc timboloc, ma s̄ek̄om m̄et̄e nan̄ gic n̄amalac n̄awāe dom.

²⁹ M̄et̄e sac tidau-tidau ḡem n̄ac si n̄al̄om ahuc. N̄ac s̄ek̄om m̄et̄e git̄om m̄et̄e wec ma m̄et̄e mayan-n̄ga, n̄ac tagatu gën, n̄ac s̄elic lau n̄at̄o sac, sic n̄amalac ndu, s̄en̄gal̄om lau, s̄ek̄om gën dāesam bu s̄etim lau ma s̄ensau n̄ac, ma s̄esec lau. ³⁰ N̄ac s̄en̄golin̄ yom pi lau, atac tec An̄öt̄o, ma s̄epu lau n̄at̄o. S̄epo dau ti s̄etoc dau sa, s̄ek̄oc gauc pi l̄en sac n̄apan̄, ma n̄ac dan̄gap̄ec n̄awah̄o t̄en̄ dinda ti dambai. ³¹ N̄ac lau gauc mbasi-n̄ga, ma yom bocke nan̄ s̄es̄om, nan̄ s̄ek̄om n̄and̄o sa dom. N̄ac lau n̄al̄om n̄adandi-n̄ga nan̄ atac tec lau ma tawal̄o n̄ac dom. ³² Lau sac dau s̄en̄yal̄e bu An̄öt̄o s̄om tid̄on̄ su bu lau nan̄ s̄ek̄om m̄et̄e sac kain̄ bocdinan̄, oc s̄embac ndu. Tigen̄ n̄ac s̄ek̄om sac s̄esin̄ su en̄. Ma gën dan̄ whin̄ bocdec bu, lau n̄at̄o nan̄ s̄ek̄om m̄et̄e sac t̄om n̄ac dau s̄ek̄om, nan̄ s̄elic n̄ac n̄ayham.

2

Anötö ndê lêŋ êmatôc lau-ŋga

1-3 Yac taŋyalê bu têtŋ ndoc Anötö êmatôc lau naŋ sêkôm sac kainŋ dinaŋ, dec inŋ oc êmatôc ŋac êŋkuc yom ŋandô pi ŋac. Bocdinaŋ dec am asa naŋ kêgôlinŋ yom pi lau ŋatô, ma sam ŋac bu lau sêkôm sac-ŋga, naŋ êmyalê bu am kêgôlinŋ yom pi daôm whinŋ, bu am ŋamalac kôm sac-ŋga whinŋ. Ma am oc tôm dom bu êmasaŋ yom têtŋ Anötö tu daôm nem sac-ŋga ma lhö su inŋ ndê matôc. ⁴ Am ŋgô su naŋ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ŋalôm dôŋ ma kêmatôc yac ŋagahô dom. Am gêlic inŋ ndê lêŋ dinaŋ bu gêŋ ŋambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gêŋ dinaŋ tu bu kêŋ ŋasawa têtŋ yac bu danem dauŋ kwi-ŋga, a? ⁵ Magoc am nem ŋalôm ŋadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinaŋ-ŋga am daôm gic Anötö ndê atac ŋandê sa tu daôm-ŋga, ma oc yêc tôm bêc ŋambu-ŋga naŋ Anötö dau oc tôc inŋ ndê matôc gitêtŋ ma inŋ ndê atac ŋandê asê. ⁶ Têtŋ bêc dinaŋ, inŋ oc kêŋ ŋagêyô têtŋ lau hoŋ êŋkuc ŋac tigenŋ-tigenŋ si mêtê. ⁷ Lau naŋ sêsap mêtê ŋayham dôŋ ŋapaŋ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêndöc tali ŋapaŋ-ŋga ma ŋawasi ti waê atu sa, naŋ Anötö oc kêŋ ŋac sêndöc tali ŋapaŋ. ⁸ Magoc lau naŋ sêkôm gêŋ hoŋ tu sêpo dau sa-ŋga, ma sêtec yom ŋandô ma sêsap mêtê sac dôŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ oc sêtap ŋawapac ti ŋasac sa. Tigenŋ lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ oc sêtap ŋawasi ti waê ŋayham ma yom malô sa. Oc ŋandô sa pi lau Israel-ŋga sêmunŋ, goc lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêŋkuc. ¹¹ Bu têtŋ ndoc Anötö oc êŋsahê lau pi ŋac

si mêtê, nañ inç oc toc lau tonç danç sa hôc gêlêc lau tonç danç dom. ¹² Bu lau honç nañ sêkôm sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nañ lau Israel-nga dom, nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nañ oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, ñac dau si giso oc tiñ ñac su. Ma lau Israel-nga nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac danç bu ñamalac gitêñ tu inç ngô yomsu-nga ñambwa lec dom. Tigenç ñamalac nañ sôc yomsu dau ñapu ma dança wambu ñapep eñ, nañ Anötö oc sam inç bu ñamalac gitêñ.*

¹⁴ Magoc lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nañ ñalêñ bocke? Ñac bu sêkôm mêtê ñayham nañ tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinañ. ¹⁵ Ma tôc asê bu lêñ gitêñ tôm yomsu whê sa têñ yac, nañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêñ ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nañ sêkôm solop, ma mêtê bocke nañ sêkôm so. ¹⁶ Yom honç dindec ñahu oc tiawê têñ bêc nañ Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau honç, êñkuc ñac si yom nañ yêc siñ dau yêc ñac si ñalôm. Ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê, nañ whê gêñ honç dinañ sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nañ ambo gameñ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, angô su nañ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac

* **2:13:** Tiñambu Pol tôc asê tiawê bu ñamalac danç oc tôm dom bu êñkuc yomsu honç timala e Anötö lic inç bu ñamalac gitêñ - alic Rom 3:20, 23.

ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac aňyalê lêŋ naŋ Anötö tac whiŋ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ŋatô tu mac aňyalê yomsu-ŋga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ŋandô, dec tac whiŋ bu andôhôn lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau naŋ tandô pec, me alic daôm gitôm ya ŋawê bu pô lau naŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, a? ²¹ Mac andôhôn lau ŋatô, ma bocke dec andôhôn daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kaŋ gêŋ dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm têŋ lau bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têm ŋatô mac asôc lôm naŋ lau sem akiŋ gwam sêmbo, ma am kaŋ gêŋ, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-ŋga, magoc têŋ ndoc mac aŋgîli yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm:

Lau gameŋ apa-ŋga sêpu Anötö ndê ŋaê tu mac nem lêŋ sac-ŋga. *[Ais 52:5]*

²⁵ Am ŋgac naŋ sêsê am nem ŋamlic ŋatô su kêkuc lau Israel-ŋga si †pwac, naŋ ŋgô. Am bu daŋam wambu yomsu hon, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am ŋamlic, naŋ gêŋ ti ŋahu ŋayham. Magoc am bu êmgîli yomsu, dec gêŋ naŋ sêkôm têŋ am, oc nditôm gêŋ ŋambwa. Yêc Anötö aŋgô-ŋga am oc tôm ŋgac †gameŋ apa-ŋga naŋ sêsê iŋ ŋamlic ŋatô su dom. ²⁶ Ma lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su dom, magoc sêkôm mêtê ŋayham tôm yomsu whê sa, naŋ Anötö oc lic ŋac gitôm lau naŋ sêsê ŋac si ŋamlic ŋatô su. ²⁷ Ma ŋgac naŋ sêsê iŋ dom, magoc kôm gêŋ naŋ kêkuc yomsu, naŋ oc puc am nem giso asê. Ŋahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê ŋamlic-

nga, magoc am ngac êngili yomsu-nga.

²⁸ Lau si nahu sêti lau Israel-nga nandô sip gêñ namlic-nga dom. Ma pwac sêsê namlic-nga nan nahu andô hêganôn gêñ nan sêkôm têt namlic, nan dom.

²⁹ Mba! Lau nan sêmasañ si nalôm napep yêc Anötö anğô-nga, nan sêti lau Israel-nga nandô. Ma pwac sêsê namlic-nga na-nahu andô, nan yomsu nan sêto sip bapia, nan oc tôm dom bu kôm nandô sa. Magoc gwelen nan Nalau kôm mbo namalac si nalôm, nan kôm pwac dau na-nahu andô nandô sa. Namalac kain dinan hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-nga dom, tigen in tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mête sac oc tôm dom bu nem nandô nayham

¹ Bocdinañ lau Israel-nga sêtap mwasin bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nan hôc gêlêc lau natô si mwasin su? Ma nac si pwac sêsê namlic natô su-nga oc nem nac sa nalên bocke? ² Anğô! Lau Israel-nga sêtap mwasin tidau-tidau sa. Gêñ namata-nga nac lau dau dinan Anötö kêñ in ndê yom sip nac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga natô bu sêkên whin Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu nac si sêkên whin dom-nga, dec Anötö oc hu yom nan in gic bata su, nan sin, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu namalac hon sêti lau sênsau tasan-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu sen yom dan nan in kêmatin tidôn, nan su. Tôm yom nan sêto yêc, nan sôm:

Yom hon nan am sôm, nan oc sêlic bu yom nandô en.

Ma lau bu sênsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso dan sa. *[BW 51:4]*

⁵ Lau ñatô gauc gêm gauc ñambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêñ sac-nga tôc Anötö ndê lêñ gitêñ asê yêc awê, dec tu sake-nga in̄ atac ñandê têñ yac? In̄ bu kêñ ñagêyô têñ yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinañ in̄ so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga ñalêñ nde? ⁷ Ma lau ñatô sêsôm, “Aneñ yom tasan̄ tôc Anötö ndê yom ñandô asê tiawê e lau sêhoc in̄ ndê waê asê ñapañ. Bocdinañ tu sake-nga in̄ gêlic aô gitôm ñgac sac dañ ma kic aneñ yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, aṅgô su nañ! Yom bu bocdinañ, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem ñandô ñayham-nga.” Magoc bocdinañ dom. Lau ñatô sêṅsau ma sêṅgôliñ yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom ñalhô dinañ sa yac whaṅsuñ. Oc sêtap ñagêyô sac sa tu ñac si yom tasan̄ dinañ-nga.

Namalac gitêñ dañ mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lêñ nañ asa ambo Anötö aṅgô-nga, nañ hóc gêlêc lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hoñ sêmbo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Ñamalac gitêñ dañ mbo dom andô. ¹¹ Ma ñamalac dañ kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in̄ ndê gêñ-nga lec dom. ¹² Lau hoñ sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêñ ñapopoc-nga. Ñamalac gitêñ dañ mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whasuñ sac sambuc, gitôm gêñ batê nañ sêṅsuhuñ si dom, ma ñasu pôm gameñ kwi. Ma ñac lau sêsôm yom tasan̄-nga. Yom nañ sa ñac

tôkwa, nañ gitôm mboc ñamalac sac. *[BW 5:9; 140:3]*

14 Ñac sêpucbo lau ñawahô, ma yom ñamakic gêm ñac si whasun ahuc. *[BW 10:7]*

15 Ñac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sin-nga. 16 Ma gamen bocke nañ sêmbo, nañ sêkôm tisac ma sêkên ñawapac têt lau. 17 Ñac sênjalê lêt yom malô-nga dom. *[Ais 59:7-8]*

18 Ma ñac sêtôc Anötö dan dom. *[BW 36:1]*

19 Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu hon hêganôn lau nañ sêmbo yomsu dau ñapu. Tu dinañ-nga lau hon si yom mba, ma ñac hon sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. 20 B ocdinañ ñamalac dan mbo dom, nañ tôm bu êmasañ yomsu sambob ñapep e Anötö lic in bu ñamalac gitên. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neñ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitên tu yac neñ dakên whin-nga

21 Kwahic dec Anötö tôc lêt dati lau gitên-nga asê, nañ ñahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau muñ su. 22 Lau hon nañ sêkên whin Yisu Kilisi, nañ sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitên. Lêt tigen dinañ gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. 23 Ñahu bu yac hon yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti in ndê ñawasi atu. 24 Magoc yac hon datôm bu dati lau gitên tu gwelen nañ Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasañ lêt dinañ bu êmwasiñ yac ñambwa en. 25 In kên Yisu gitôm da bu hôc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakên whin bu dac nañ in kêc sin, nañ hê wamba yac su têt Anötö. Ñalêt dinañ in tôc asê bu in Anötö gitên. Bu in gêlic sac gitôm gêt

ɲambwa dom, magoc lau naɲ sêkôm sac muɲ-ɲga, naɲ inɲ hê ɲac si yom dôɲ. Ma inɲ kôc ndê ɲalôm dôɲ ²⁶ e inɲ kêɲ lau hoɲ si sac ɲagêyô pi Yisu. Bocdinaɲ kwahic dec Anötö tôte asê bu inɲ dau inɲ gitêɲ, ma inɲ kêmasaɲ lêɲ bu sam lau naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu, naɲ bu lau gitêɲ.

²⁷ Bocdinaɲ ɲamalac daɲ gitôm dom bu toc dau sa. ɲahu bu Anötö oc lic ɲamalac daɲ bu ɲamalac gitêɲ tu lêɲ yomsu-ɲga dom, magoc tu lêɲ dakêɲ whiɲ Yisu-ɲga. ²⁸ Mêtê naɲ yac ahoc asê, naɲ sôm bu yac dati lau gitêɲ tu yac neɲ dakêɲ whiɲ-ɲga, ma tu yac neɲ sakiɲ taɲkuc yomsu-ɲga dom. ²⁹ Bocke? Anötö inɲ lau Israel-ɲga tawasê si Anötö, me? Mba! Inɲ lau Israel-ɲga si Anötö, ma lau gameɲ apa-ɲga si Anötö bocdinaɲ. ³⁰ Bu Anötö tigenɲ dé mbo, naɲ sam lau hoɲ naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu bu lau gitêɲ, lau naɲ sêɲkuc pwac sêsê ɲamlic ɲatô-ɲga, ma lau naɲ sêɲkuc pwac dau dom bocdinaɲ. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêɲ dakêɲ whiɲ-ɲga tu bu aseɲ Moses ndê yomsu su-ɲga, me? Aô wasôm têtɲ mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôɲ.

4

Abraham kêɲ whiɲ Anötö dec ti ɲgac gitêɲ

¹ Gauc nem abaɲ Abraham ndê lêɲ, oc whê gêɲ sake sa têtɲ yac? ² Anötö sam Abraham bu ɲgac gitêɲ tu gêɲ naɲ inɲ dau kôm-ɲga, a? Bu bocdinaɲ, dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inɲ ɲalêɲ bocdinaɲ dom. ³ Bu sêto yom yêc, naɲ sôm bocdec bu:

Abraham kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga
Anötö gêlic iñ bu ñgac gitêñ. *[Gen 15:6]*

⁴ Ñgac nañ kôm gwelen nañ kôc iñ ndê ñaôli sa tôm mwasiñ ñambwa dom. Iñ tap ñaôli dau sa tu iñ kôm gwelen-nga. ⁵ Magoc asa nañ bu kêñ whiñ Anötö, dec Anötö oc êmwasiñ iñ ñambwa ma lic iñ bu ñamalac gitêñ. Iñ tap mwasiñ dau sa tu iñ kôm gwelen dañ-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu iñ ndê kêñ whiñ-nga. Anötö dau kêmasañ lêñ bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom kain tigen pi ñamalac nañ Anötö kêmwasiñ ma sam iñ bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelen nañ iñ kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kain dinañ ndê ñahu atac ñayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. *[BW 32:1-2]*

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom, nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu iñ ndê kêñ whiñ-nga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic iñ bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam iñ bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têñ têm sêsê Abraham su dom, nañ iñ kêñ whiñ, dec Anötö sam iñ bu ñgac gitêñ. Ma tiñambu Anötö kêmatiñ pwac sêsê ñamlic-nga têt iñ, gitôm dôhôn dañ, bu puc yom pi iñ ti ñgac gitêñ tu kêñ whiñ-nga, nañ

dôñ. Bocdinañ Abraham inñ ti lau gameñ apa-nga nañ sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nañ hoñ si damba. Ma tòm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêñ tigenñ Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ. ¹² Ma lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nañ bu sêkêñ whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêñ kêñ whiñ-nga, nañ inñ kêkuc têtñ têtñ sêsê inñ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têtñ inñ ti inñ ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkainñ nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêñ sêkêñ whiñ-nga nañ kôm ñac sêti lau gitêñ yêc Anötö anğô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom.

¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasiñ sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêñ dakêñ whiñ-nga gitôm gêñ ñambwa, ma mwasiñ nañ Anötö gic bata bu kêñ têtñ Abraham, nañ gitôm gêñ ñambwa bocdinañ.

¹⁵ Ñahu bu lau hoñ nañ sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nañ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ whiñ, nañ sêtap yom nañ Anötö gic bata têtñ Abraham, nañ ña-ñandô sa gitôm mwasiñ ñambwa. Ma Anötö puc yom nañ inñ gic bata têtñ Abraham ndê lau wakuc, nañ dôñ. Inñ puc dôñ têtñ lau Israel-nga nañ sêkôc inñ ndê yomsu sa, nañ tawasê dom, magoc puc dôñ têtñ lau nañ sêñkuc Abraham ndê lêñ kêñ whiñ-nga sêwhiñ. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tòm yom nañ Anötö sôm têtñ Abraham, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aö wakôm am ti lau toj daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinañ Abraham nañ kêñ whiñ Anötö, nañ ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö aᅅgô-ᅅga.

Ma Anötö, iñ Anötö nañ ndê ᅅaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbô tali tiyham, ma bu sôm yom ᅅa awha goc gêñ nañ yêc dom, nañ meñ hóc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêñ nañ lau hoñ gauc gêm bu tôm dom bu oc ᅅandô sa. Ma Anötö tóc tata hoñ têñ Abraham goc sôm têñ iñ bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. *[Gen 15:5]*

Abraham kêñ whiñ Anötö, dec kôm iñ ti lau toj daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu iñ ndê yala ti 100 su, ma iñ ndê licwalô pacndê su. Ma iñ kêyalê bu Sara ndê têm kóc balêkoc-ᅅga pacndê. Tigeñ iñ kóc iñ ndê kêñ whiñ dôn ᅅaᅅga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêñ nañ Anötö gic bata têñ iñ. Iñ kêñ whiñ ᅅaᅅga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ Iñ kêyalê tidôn bu Anötö ndê ᅅaclai yêc bu kôm gêñ nañ iñ gic bata, nañ ᅅandô sa. ²²⁻²³ Tu dinañ-ᅅga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic iñ bu ᅅgac gitêñ. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ᅅga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nañ dakêñ whiñ Anötö nañ uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ᅅga. Tu yac neñ dakêñ whiñ-ᅅga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitêñ bocdinañ. ²⁵ Anötö kêñ Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-ᅅga, ma uñ iñ sa tiyham dec kêmasañ lêñ bu dati lau gitêñ.

5

Dati lau gitêñ ᅅa-ᅅandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakêñ whiñ-nga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitêñ. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anötö aṅgô-nga ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gatam su têñ yac bu dambo Anötö ndê mwasinṅ ṅalôm, tu yac neñ dakêñ whiñ-nga. Yac datap mwasinṅ dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ṅayham tu gêñ nañ dakêñ batanṅ dambo, nañ bu oc datap Anötö ndê ṅawasi sa. ³ Ma gêñ dañ tiyham. ṅawapac bocke nañ dahôc tu dakêñ whiñ Yisu-nga, nañ dahôc ti atac ṅayham bocdinañ. Bu yac tañyalê bu gêñ wapac nañ pi yac, nañ gêm yac sa bu dalhac ṅaṅga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ṅaṅga-nga, dec tôc asê bu yac lau nañ datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôñ bu dakêñ batanṅ gêñ nañ Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakêñ batanṅ oc ṅandô mbasi dom, ma bocdinañ yac oc mayañ daunṅ dom. Bu yac tañyalê Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga su, tu ṅalau Dabuñ nañ inṅ kên sip yac neñ ṅalôm-nga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-nga

⁶ Têñ têm yac tañyalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem daunṅ sa-nga, nañ Anötö kêkinṅ Yisu bu mbac ndu tu yac-nga, tôm têm nañ inṅ dau kêyalinṅ sa su. ⁷ Lau dañ oc sêmbac ndu tu ṅamalac gitêñ dañ-nga dom. Me mac gauc gêm bocke? ṅamalac dañ oc tôm bu puc dau dôñ ma mbac ndu tu ṅamalac ṅayham dañ-nga, me mba? ⁸ Tigenṅ Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-nga. Ma ṅalêñ dinañ dec Anötö tôc inṅ ndê atac whiñ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ dati lau gitêñ tu dac nañ inṅ kêc sinṅ-nga. Ma bocd-

inan̄ yac tan̄yalê tidôn̄ bu Yisu oc nem yac sa, têt̄n̄ ndoc Anötö ênsahê lau hon̄-nga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac n̄andê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê n̄acyo, magoc in̄ hê wamba yac n̄a in̄ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec in̄ hê wamba yac su, ma in̄ ndê Atu mbo tali tiyham, dec tan̄yalê bu yomandô, in̄ oc nem yac si têt̄n̄ bêc n̄ambu-nga. ¹¹ Ma gêt̄n̄ dan̄ whin̄ bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têt̄n̄ Anötö-nga, dec yac dambo ti atac n̄ayham atu, tu dati Anötö ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu n̄ahu, ma Yisu ti dandöc tan̄li n̄ahu

¹² Sac hôc asê nom tu n̄amalac tigen̄-nga. Ma lêt̄n̄ dambac ndu-nga hôc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga hon̄ sêkôm sac, ma tu dinan̄-nga n̄ac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muñ su, ma tiñambu Anötö kêt̄n̄ in̄ ndê yomsu têt̄n̄ Moses. Ma yomsu bu mba, goc n̄alêt̄n̄ mba bu Anötö hê lau si yom dôn̄ tu sêt̄ngilì yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinan̄ lau nan̄ sêt̄nkuc Adam e meñ têt̄n̄ têt̄m nan̄ Anötö kêt̄n̄ yomsu têt̄n̄ Moses, nan̄ sêt̄ngilì Moses ndê yomsu dau n̄adan̄ dom. Magoc Anötö gic yomsu ngac n̄amata-nga Adam, ma in̄ kêt̄ngilì yomsu dau. Ma lau nan̄ sêt̄nkuc Adam, nan̄ sêmbac ndu tu sêwêkain̄ in̄ ndê sac n̄agêyô-nga. Ngac n̄amata-nga Adam in̄ tôm dôhôn̄ nan̄ danem dôhôn̄ whin̄ ngac nan̄ meñ sa kêt̄kuc in̄. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ngac tigen̄ ndê sac-nga. Magoc Anötö ndê mwasiñ nan̄ kêt̄n̄ n̄ambwa têt̄n̄ lau tu ngac tigen̄ Yisu Kilisi-nga, nan̄ gêm lau daêsam sa kêt̄lêc. Bocdinan̄ gêt̄n̄ lu dinan̄, Anötö ndê mwasiñ ma Adam ndê sac, nan̄ sêt̄ôm dau dom.

¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiñ hóc gêlêc ñgac tigen ndê sac. Bu ñgac tigen ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêñ tu Anötö ndê mwasiñ-ñga. ¹⁷ Tu ñgac tigen ndê sac-ñga, dec ñaclai dambac ndu-ñga gêm gôliñ lau nom-ñga hoñ. Magoc tu ñgac tigen Yisu Kilisi-ñga, lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sêti lau gitêñ-ñga sa, nañ oc sêmbo tali ma sênem gôliñ sêwhiñ iñ têñ têm ñambu-ñga.

¹⁸ Bocdinañ, lau hoñ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinañ-ñga. Magoc lau hoñ nañ sêkêñ whiñ, nañ sêti lau gitêñ ma sêtap mwasiñ dandôc tanli-ñga sa, tu gwelen gitêñ tigen nañ Yisu Kilisi kôm-ñga. ¹⁹ B u ñgac tigen danğapêc têñ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ñga. Magoc ñgac tigen danğa wambu Anötö, dec kêmasañ lêñ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêñ.

²⁰ Lau hoñ sêwêkaiñ Adam ndê sac ñagêyô, magoc Anötö kêñ ndê yomsu têñ lau tu bu sêñyalê si sac-ñga. Magoc têñ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, nañ Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-ñga kêsôwec tiatu andô hóc gêlêc sac su. ²¹ Têñ ñamata-ñga sac gêm gôliñ lau hoñ ma tu dinañ-ñga ñac sêmbac ndu. Ma ñalêñ tigen kwahic dec Anötö ndê mwasiñ gêm gôliñ lau nañ sêkêñ whiñ ma sêti lau gitêñ, ma kêñ ñac sêndôc tali ñapañ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga.

6

Dapuc dômwêñ sac tu Kilisi-ñga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapañ bu Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-ñga êñsôwec tiatu

ɲapan, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac siɲ su, gitôm lau batê naɲ sêhu gêɲ nom-ɲga siɲ. ³ Anɲô. Busaɲgu naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ Yisu Kilisi, naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ iɲ ndê mbac ndu whiɲ. Mac aɲyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac aɲyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêɲsuhuɲ iɲ. Ma busaɲgu naɲ yac daliɲ su, naɲ gitôm Anötö kêsuhuɲ yac dawhiɲ Yisu Kilisi. Ma tu dinaɲ-ɲga tôm Damaɲ uɲ Yisu sa akêɲ lau batê-ɲga ɲa iɲ ndê ɲaclai ti ɲawasi atu, dec kwahic dec iɲ gêlic yac gitôm lau naɲ sêtisa tiyham, ma bocdinaɲ taɲsêlêɲ ti dasa neɲ lêɲ tiwakuc.

⁵ Busaɲgu naɲ daliɲ, naɲ piɲ yac dôɲ tam damiɲ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhiɲ iɲ. Ma piɲ yac dôɲ tam damiɲ iɲ ndê tisa akêɲ lau batê-ɲga bocdinaɲ. ⁶ Tu dinaɲ-ɲga dec aɲyalê ɲapep bu yac neɲ ɲalôm akwa sac-ɲga, naɲ Anötö gic pi a gicso dau whiɲ Yisu, tu bu ɲalôm akwa nem gôliɲ yac dom, ma dambo datôm lau akiɲ mêtê sac-ɲga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhiɲ Kilisi su, ma asa naɲ mbac ndu su, naɲ Anötö kêgawêc iɲ su yêc sac ɲa-ɲaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiɲ Kilisi, ma bocdinaɲ yac dakêɲ whiɲ bu yac oc dambo taɲli dawhiɲ iɲ. ⁹ ɲahu bu yac taɲyalê bu Anötö uɲ Kilisi sa akêɲ lau batê-ɲga, ma tu dinaɲ-ɲga tôm dom bu iɲ mbac ndu tiyham. ɲaclai dambac ndu-ɲga oc êɲgwiniɲ iɲ tiyham dom. ¹⁰ Bu iɲ mbac ndu, ma iɲ ndê mbac ndu tigenɲ dinaɲ gêmlhi lau hoɲ si sac ɲatôp. Ma kwahic dec iɲ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ɲga.

¹¹ ɲalêɲ tigenɲ akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac

ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ŋga. ¹² Sac tac whiŋ bu ti nem ŋadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ŋapaŋ. Bocdinaŋ ayob daôm bu sac nem gôliŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ daŋ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ŋamlic ŋagêŋ hoŋ bu sênem akiŋ sac dom. Magoc akêŋ daôm sambuc têŋ Anötö, atôm lau naŋ sêtisa akêŋ lau batê-ŋga ma sêmbo tali. Ma akêŋ nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ tu anem akiŋ Anötö-ŋga, ma akôm mêtê gitêŋ eŋ. ¹⁴ Bu iŋ solop dom bu sac ti ŋadau mac tiyham. N̄ahu bu mac ambo yomsu ŋapu tôm muŋ-ŋga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu.

Dati Anötö ndê lau akiŋ lêŋ gitêŋ-ŋga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ŋapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasinŋ ŋapu. Bocdinaŋ yac oc dakôm sac ŋapaŋ, a? Aö wasôm têŋ mac, mba andô! ¹⁶ An̄gô su naŋ. Gêŋ bocke naŋ mac asôc ŋapu, naŋ ti nem ŋadau. Sac bu ti nem ŋadau, dec mac oc awêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga. Magoc mac bu akêŋ Anötö ti nem ŋadau ma daŋam wambu iŋ, dec mac oc ati lau gitêŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muŋ-ŋga mac ati mêtê sac ndê lau akiŋ ŋambwa. Magoc danem daŋge Anötö bu kwahic dec mac akêŋ nem ŋalôm sambuc bu daŋam wambu yom naŋ yac andôhôn mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kêgapwêc mac su yêc sac ŋa-ŋaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêŋ gitêŋ, gitôm lau akiŋ sic waê bu daŋga wambu si ŋadaui.

19 Mac nem gauc sa pi lau sêkêñ whiñ-nga si lêñ wakuc dom, dec aô gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-nga si lêñ, bu wawhê sa yêc awê têtñ mac. Muñ-nga mac akêñ nem amam ti gahim ma mac nem gêtñ hoñ tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-nga. Magoc kwahic dec akêñ nem gêtñ hoñ bu ati lau akiñ nañ sêsa lêñ gitêtñ eñ, e ati lau dabuñ. 20 Têtñ ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-nga, nañ mac ac ahê lêñ gitêtñ gacgeñ. 21 Muñ-nga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêñ nañ kwahic dec kêtñ maya mac nañ-nga? Lêñ sac-nga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc. 22 Magoc kwahic dec Kilisi kêtgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dindêc ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andöc tamli ñapañ. 23 Bu ñaôli nañ gic waê lau nañ sêsa lêñ sac-nga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasin nañ Anötö bu kêtñ ñambwa têtñ yac lau nañ dakêñ whiñ, nañ dandöc tanli ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma Nalau Dabuñ si gôliñ sa

1 O asidôwai, mac lau nañ anyalê yomsu tidôn. Mac anyalê su bu yomsu hêganôn lau têtñ ndoc sêmbô tali eñ. 2 Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-nga. Awhê dan bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakweñ dôñ, tôm têtñ nakweñ mbo tali. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliñ ñapu tiyham dom. 3 In bu nem ñgac wakuc têtñ têtñ nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam in bu awhê

kôm mockain-nga. Magoc in nakwen bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôn-nga pacndê, ma in bu nem ngac wakuc, goc dasam in bu awhê mockain-nga dom.

⁴ Ma ñalên tigen anen asidôwai, tu Anötö pin mac dôn am damin Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôlin ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nan Anötö un in sa akên lau batê-nga. Tu dinan-nga dec yac danem ñandô ñayham tu Anötö-nga dandic ñawaê. ⁵ Bu têt ndoc yac dakên whin su dom, nan yac neñ ñalôm akwa gêm gôlin yac. Ma mêtê sac nan yomsu sôm bu dakôm dom, nan ñalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nan dawêkain sen dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêt nan sô yac dôn, nan sin. Kilisi kêtgapwêc yac su yêc yomsu akwa nan sêto su yêc, ma kwahic dec tam akin Anötö ma tan-kuc lêt wakuc nan Ñalau Dabun tôc têt yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinan dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu in gêt sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc wan-yalê mêtê sac ñalên nde? Yomsu dan sôm bu, “Tamgatu gêt dom.” Ma tu dinan-nga dec aô kayalê bu mêtê tan-gatu gêt-nga in mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsâlê lêt bu êngilí anen ñalôm e tan-gatu gêt ñapan, ma yomsu ñayao tôc lêt dau têt sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ña-clai dau oc pacndê bocdinan. ⁹ Mun-nga aô kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom.

Magoc têtj ndoc aö kadôhôj yomsu, nanj sac ña-ñaclai tisa ti ñannga e aö kayalê bu gawêkainj señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu honj nanj Anötö kêtj tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-nga, nanj wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Nahu bu yomsu dau kêtj ñasawa têtj sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau inj sac, a? Mba! Nagoñinj honj nanj Moses to, nanj gêtj dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu honj, nanj gêtj dabuñ, ma gitêtj, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêtj ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkainj señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac inj gêtj sac sambuc.

Nalôm akwa ndê lêñ so Nalau Dabuñ ndê lêñ

¹⁴ Yac tanjalê bu Anötö ndê yomsu inj Nalau Dabuñ ndê gêtj. Magoc aneñ ñalôm akwa kékuc Nalau ndê lêñ dom, dec aö gati ñgac akiñ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêtj nanj aö gakôm, nanj kayalê dom. Mêtê nanj aö tac whinj bu wakôm, nanj gakôm dom. Magoc mêtê nanj aö atac tec, nanj gakôm ñapanj. ¹⁶ Mêtê sac nanj gakôm, nanj yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ atac tec mêtê sac nanj gakôm-nga, dec galic bu yomsu inj solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gakôm gêtj dau dom, magoc sac nanj yêc aneñ ñalôm, dec kêtjilí aö bu wakôm gêtj dau. ¹⁸ Aö kayalê bu gêtj ñayham danj yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whinj bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gakôm dom. ¹⁹ Bu aö gakôm mêtê nanj aö atac whinj bu wakôm,

nañ dom, magoc mêtê nañ aö atac tec bu wakôm, nañ dec aö gakôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gakôm gêñ nañ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêgilí aö bu wakôm gêñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlin bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêtí aö ahuc ñapañ. ²² Bu yêc aneñ gatuñ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêñ atac whiñ-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlin dau-nga dan gêm gôlin yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aö aman ti gahiñ ma aneñ gêñ hon bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlin sac-nga dau gic siñ têtñ ñagôlin ñayham nañ aö gauc gêm bu wakôm, ma kêgwiniñ aö dôn gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aö wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akiñ nañ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akiñ ñagôlin sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êngaho aö ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nañ wêkainñ señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêgaho aö su, ma tu dinañ-nga dec wanem danñe inñ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tañli tu Ñalau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nañ Anötö piñ yac dôn tam damiñ Yisu Kilisi, nañ kwahic dec tañyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Ñahu bu Ñalau gêm gôlin yac, ma kêtñ yac dambo tañli tu Yisu Kilisi-nga, ma kêgapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nañ muñ-nga gêm gôlin yac. ³ Tu yac neñ ñalôm akwa-nga, dec gitôm dom bu

taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. In kêkiŋ in ndê Atu tigen meŋ mbo nom ti ŋamalac tôm lau sac nom-ŋga. Ma kêŋ in ti da tu yac neŋ sac-ŋga. Nalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ŋamalac hoŋ si sac ŋagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc in gitôm ŋamalac sac daŋ. ⁴ In kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taŋkuc ŋalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ŋalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ŋalôm akwa kôm, naŋ ŋapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ Nalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ŋapaŋ. ⁶ ŋamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ŋalôm akwa-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ŋga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ Nalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ŋapaŋ, naŋ mbo seŋ ndôc tali-ŋga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ŋalôm akwa-ŋga, in êlêmê kêŋ kisa têŋ Anötö, ŋahu bu in sôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ŋapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ŋac ŋayham.

⁹ Magoc ŋalôm akwa gêm gôliŋ mac dom, Anötö ndê Nalau mbo mac nem ŋalôm ma gêm gôliŋ mac. Kilisi ndê Nalau bu mbo mac nem ŋalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. ¹⁰ Mac nem ŋamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga tu mac akôm sac-ŋga. Magoc Kilisi mbo mac nem ŋalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec mac nem

gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ŋga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ ndê Nalau mbo nem ŋalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ŋamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ŋga, naŋ sa mbo tali tiyham tu iŋ ndê Nalau-ŋga.

Nalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ŋawaê bu taŋkuc-ŋga, ma dasa lêŋ ŋalôm akwa-ŋga tiyham dom. ¹³ Nahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ŋalôm akwa-ŋga ŋa Nalau ndê ŋaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê Nalau gêm gôliŋ ŋac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc Nalau dau su, ma iŋ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ŋadau, naŋ dom. Mba! Nalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ŋac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ¹⁶ Ma Nalau dau gêm yac neŋ gatun sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ŋandê-ŋga, dec oc datap ŋawasi sa dawhiŋ iŋ bocdinaŋ.

Nawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga

¹⁸ Têŋ ndoc aô gakôc gauc pi waêŋ ŋayham ti ŋawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ŋambu-ŋga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ saun. ¹⁹ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ batan ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc iŋ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêŋ hoŋ naŋ

Anötö kêñ, nañ sêtisac sêwhiñ yac ñamalac. Gêñ dau si atac whiñ lêñ bocdinañ dom, magoc têñ ndoc Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, nañ iñ ndê yom kêñ sac gêñ hoñ. Magoc yac dakêñ batañ ²¹ bu tiñambu Anötö oc êñgapwêc gêñ hoñ su yêc lêñ sêtisac-nga. Ma têñ têm dinañ ñawapac dau oc êñgwiniñ yac lau nañ dati Anötö ndê balêkoc, me gêñ dan nañ Anötö kêñ, nañ tiyham dom, ma yac ti gêñ hoñ oc dambo ñayham ma ti ñawasi eñ.

²² Yac tanjalê bu têñ têm ñamata-nga e meñ, gêñ hoñ nañ Anötö kêñ, nañ sêhóc ñawapac gitôm awhé nañ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ñandê ma tan. ²³ Ma ñawapac dau kêgwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêgwiniñ yac ñamalac whiñ, dec dambo ti danji yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Nalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigenj gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, iñ oc kôc yac sa dambo dawhiñ iñ datôm iñ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahôn ti dakêñ batañ gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakêñ whiñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakêñ batañ bu oc datap gêñ dinañ sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batañ ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batañ dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batañ gêñ nañ dalic su dom, ma dahôn dambo ti atac pa su eñ.

Nalau Dabuñ gêm yac sa tu dateñ mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Nalau Dabuñ oc nem yac sa têñ ndoc yac bu dateñ mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu dateñ mbec

pi-nga. Nalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi danji nanj yêc yac neñ ñalôm, nanj tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nanj kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nanj oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Nalau sêkôm si gêtñ honj ña gauc tigenj. Ma Nalau dau tenj mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whinj solop.

Gêtñ danj gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whinj

²⁸ Ma yac lau nanj Anötö kêgalêm yac sa dati inj ndê lau, tôm inj dau gauc gêm tidônj, nanj tanjalê bu inj gêm gôlinj gêtñ honj, bu ti yac lau nanj atac whinj inj, nanj neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalinj yac sa bu oc datôm inj Atunğac dau. Ma bocdinañ inj ndê Atunğac ti ngac mbêc, ma yac dati inj asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nanj inj kêyalinj yac sa gwanan su, nanj inj kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitêtñ ma datap inj ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêtñ honj nanj Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² Inj kêgaminj inj dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkinj inj meñ mbac ndu tu yac honj-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu inj êngaminj gêtñ danj têtñ yac, inj oc êmwasiñ yac ña gêtñ bocke nanj dapônđa nanj. ³³ Inj dau kêyalinj yac sa, ma puñ yac dônj ma sam yac bu lau gitêtñ. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôlinj yom danj pi yac têtñ inj? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma señ yac su? Nalêtñ mba. Nahu bu Yisu Kilisi nanj mbac ndu ma Anötö uñ inj sa mbo tali tiyham, nanj ndöc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac

awhañ têñ inj. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tòm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tòm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tòm bêc hoñ lau tac whiñ bu sêndic yac ndu tu am-ñga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-ñga.
[BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkêñ kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ danen-ñga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nañ bu señ yac su-ñga sa, goc gêñ dinañ ñadañ oc tòm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nañ atac whiñ yac-ñga, nañ dec gêñ hoñ dinañ ñadañ oc tòm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aö kayalê tidôñ bu gêñ dan oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ, nañ datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tañli, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tòm dom bu daso Anötö ndê atac whiñ. Ma añela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-ñga me gêñ nañ oc meñ sa tiñambu-ñga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ hoñ nañ Anötö kên, nañ ñadañ oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ.

9

Pol tawalô lau Israel-ñga nañ sêkêñ whiñ Yisu dom

¹ Tu Kilisi nañ aö gakêñ whiñ-ñga, dec aö wasôm yom ñandô têñ mac. Aö oc wañsau mac dom. Ma yêc anen ñalôm, nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ, dec kayalê tidôñ bu anen yom inj yom ñandô en.

² Aö wasôm têñ mac bu anen ñalôm ñawapac ñapan

ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nan sêkêñ whiñ Kilisi dom-nga. ³ Lau dau aneñ asidôwai ti lhunwêi Israel-nga, nan yac mba ñahu tigeñ. Ma aô tac whiñ ndu andô bu ñac lau dau sêkêñ whiñ Kilisi. Aêc, tòm Anötö êmasuc aô su yêc Kilisi-nga, me lic aô gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêñ dau bu nem ñac sa tu sêkêñ whiñ Yisu-nga, dec aô oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinan Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têñ ñac. In kêmatin pwac whiñ ñac si apai, ma gic bata gêñ ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. In kêñ yomsu ti sakin lôm dabun-nga têñ ñac. ⁵ Ñac hon sêsa akêñ apai nan Anötö dau kêyalin sa sêti in ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meñ sa akêñ apai dinan si dac ñapu. Kilisi dau dinan in Anötö ñandô ma gêñ hon ñadau, dec gic waê bu tampin in tòm bêc hon. Yomandô!

Anötö ndê lêñ ênyalin lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasiñ hon dinan têñ lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau hon nan sêsa akêñ †Jakob, nan sêti lau Israel-nga ñandô, nan Anötö kêyalin ñac sa, nan dom. ⁷ Ma ñalêñ tigeñ, lau hon nan sêsa akêñ Abraham, nan dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tòm yom nan Anötö sôm têñ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nan sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. *[Gen 21:12]*

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau

wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nan Anötö sam bu in ndê atui, nan dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nan Anötö kêmatin pwac hêganôn ñac, nan in gêlic ñac tôm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatin pwac têt Abraham bocdec bu:

Têt yala dan ninğa goc aö wambu wamen, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômngac dan su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpôn nan Rebeka kôc. Inlu si damba tigen, yac mba aban Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inlu su dom, ma sêkôm gêt ñayham me sac dan su dom, nan Anötö kêyalin inlu si dan sa gwanan. In sôm yom têt Rebeka bocdec bu:

Ngac atu oc nem akin ngac saun. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêt dau kêkuc in ndê lêt ênyalin lau sa-nga tôm in dau gauc gêm, ma tu gwelen nan ñac dau sêkôm nan-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom dan tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whin Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdina oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga in solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu in sôm yom têt Moses bocdec bu:

Aö oc tanwalô lau nan aö atac whin bu tanwalô ñac. Ma aö oc atac apu lau nan aö atac whin bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdina Anötö kêyalin lau sa tu ñac dau si atac whin me ñac si gwelen-nga dom, magoc tu in dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêt dan tiyham. Sêto yom nan Anötö sôm têt Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêñ am ti kiñ bu watôc aneñ ñaclai asê pi gêñ nan wakôm têñ am, ma bu aneñ ñaê ñawaê sa ma nem nom ñagameñ sambuc ahuc. [Eks 9:16]

¹⁸ Nalêñ dinañ Anötö tawalô lau nan inñ tac whinñ bu tawalô, ma lau nan inñ tac whinñ bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nan kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem danñ oc sôm yom têñ aö bocdec bu, “Lêñ dau bu bocdinañ, dec tu sake-ñga Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasañ lêtñ honñ tidônñ tôm inñ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtñ dau-ñga danñ?” ²⁰ Magoc aö wasôm têñ am ñamalac bocke nanñ gauc gêm bu sôm yom kainñ dinañ pi Anötö. Bocke ma lôñ andô danñ oc sôm têñ ñamalac nanñ kêmasañ inñ ma ndac, “Tu sake-ñga am kêmasañ aö kainñ dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasañ lôñ-ñga dau inñ ti ñadau. Ma inñ gitôm bu kôc nomdac ma êmasañ gêñ ñayham tiwaê danñ, me gêñ ñambwa waêmbe danñ, tôm inñ dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigenñ Anötö inñ ñadau, ma tôm bu kôm tôm inñ atac whinñ. Lau nanñ sêkôm sac sic waê bu sêniñga, ma Anötö bu tôc ndê atac ñandê ti inñ ndê ñaclai asê têñ ñac, dec oc tôm. Ma inñ bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dôñ, ma hê yom malô sa têñ ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ Inñ bu êñkuc lêtñ yom malô-ñga dinañ, dec inñ oc kôm tu bu tôc inñ ndê ñawasi atu asê têñ lau nanñ sic waê bu sêtap inñ ndê tawalô sa-ñga. Lau dau inñ kêyalinñ ñac sa gwanañ su, bu sêwêkainñ inñ ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônñ yac lau nanñ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nanñ lau Israel dom, nanñ bocdinañ. ²⁵ Tôm Anötö ndê

yom nan propet Hosea to bocdec bu:

Lau nan aneñ lau dom, nan aö oc wasam ñac bu aneñ lau. Ma bawhê nan mun-ñga aö atac whiñ iñ dom, nan aö oc wasam iñ bu aneñ bawhê atac whiñ-ñga.

²⁶ Ma yêc gameñ tigeñ nan mun-ñga aö gasôm têñ ñac bu, “Aneñ lau mac dom,” nan lau oc sêsam ñac bu, “Anötö Tali Nñadau ndê balêkoc.”
[Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-ñga bocdec bu:

Lau Israel-ñga ñac lau daêsam ñandô, gitôm gangac gwêc-ñga. Magoc Pômdau oc nem hon si dom, oc kôc ñandôlu eñ sa. ²⁸ Bu yom nan Pômdau kêmatiñ tidôñ, nan iñ oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabiñ ñagahô eñ. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dan tiyham nan Aisaya hoc asê mun su:

Pômdau Nñalai Nñadau bu hu yac neñ lau wakuc ñatô siñ gacgeñ sêmbo dom, dec oc dandiñ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-ñga sêkêñ whiñ dom, dec sêti lau gitêñ dom

³⁰ Bocdinañ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêñ êñyaliñ lau sa-ñga? Lau nan lau Israel dom, nan sêkôm gwelen tu sêñsalê lêñ gitêñ-ñga dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whiñ gwelen nan Yisu kôm tu ñac-ñga. ³¹ Ma lau Israel-ñga sêñsalê lêñ gitêñ yêc yomsu ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whiñ gwelen nan Yisu kôm tu ñac-ñga, nan dom. Nñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau

gitêḅ, tu ḅac dau si gwelen-ḅga, ma bocdinaḅ ḅac sêḅôm lau naḅ sêḅiḅ gahi pi hoc ma sêḅeḅ. ³³ Tôḅ yom naḅ sêḅo yêc bocdec bu:

Alic su naḅ! Aö gakêḅ hoc daḅ kalhac Lôc †Sayon, naḅ lau daêsam oc sêḅiḅ gahi pi ma sêḅeḅ. Magoc asa naḅ kêḅ whiḅ iḅ, naḅ oc maya dau dom. *[Ais 28:16; 8:14]*

10

¹ O asidôwai. Aö tac whiḅ ḅandô ma gateḅ mbec têḅ Anötö, bu lau Israel-ḅga naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu dom, naḅ oc sêkêḅ whiḅ dec sêḅap Anötö ndê mwasin nem ḅac si-ḅga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêḅ. ḅac sêkôm gêḅ dau, magoc ḅac si gauc sa pi yom ḅandô dom. ³ ḅahu bu ḅac gauc gêm bu sêḅôc ḅac dau si lêḅ asê tôḅ lêḅ gitêḅ. Magoc ḅac sem gauc lêḅ naḅ Anötö kêmasaḅ bu sam yac bu lau gitêḅ, dec sêḅoc lêḅ dau ḅapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêḅ gitêḅ gic bata yomsu hoḅ, dec lau hoḅ naḅ sêkêḅ whiḅ Yisu, naḅ Anötö gêlic ḅac bu lau gitêḅ.

Anötö ndê lêḅ nem lau si-ḅga

⁵ Lêḅ bu lau sêḅi lau gitêḅ tu sêḅkuc yomsu-ḅga, naḅ Moses whê sa bocdec bu:

Asa naḅ bu êḅkuc yomsu hoḅ ḅapeḅ eḅ, naḅ oc ndöc tali tu yomsu-ḅga. *[Lev 18:5]*

⁶⁻⁷ Magoc ḅamalac daḅ oc tôḅ bu t i ḅamalac gitêḅ tu iḅ kêkuc yomsu-ḅga lec dom. Lêḅ dati lau gitêḅ tu yac neḅ dakêḅ whiḅ-ḅga, naḅ meḅ sa tiawê su. Tôḅ yom daḅ naḅ sêḅo yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut 30:13]*

Bocdinaŋ yac dapônda ŋamalac daŋ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meŋ, me bu sip lambwam ndi bu kôc iŋ su akêŋ lau batê-ŋga dom, tu bu datap yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga ŋahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dec yac ahoc asê têŋ mac su, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Yom dau siŋ dau têŋ mac dom, bu mac akôc sa sip nem ŋalôm su, ma mac asôm ambo. [*Diut 30:14*]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêŋ whiŋ ti nem ŋalôm sambuc bu Anötö uŋ Yisu sa akêŋ lau batê-ŋga, ma whamsuŋ hoc yom asê bu Yisu iŋ am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ŋalôm naŋ am kêŋ whiŋ, dec Anötö gêlic am bu ŋamalac gitêŋ, ma yêc am nem whamsuŋ am hoc nem kêŋ whiŋ Yisu-ŋga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc naŋ sôm:

Asa naŋ kêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc maya dau dom. [*Ais 28:16*]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau naŋ lau Israel dom, naŋ ŋalêŋ tigeŋ. Pômdau tigeŋ dec ti lau hoŋ si Pômdau, ma lau hoŋ naŋ sêta iŋ ndê ŋaê, naŋ iŋ oc êmwasiŋ ŋac ŋandô. ¹³ Tôm yom naŋ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si. [*Joel 2:32*]

¹⁴ Magoc lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu su dom, naŋ oc sêta iŋ ndê ŋaê ŋalêŋ bocke? Ŋac bu sêŋgô iŋ ŋawaê dom, dec oc sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ bocke? Ma lau bu sêhoc ŋawaê ŋayham asê têŋ ŋac dom, dec oc sêŋgô ŋalêŋ bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêŋkiŋ lau aheŋ-ŋga sêsa

sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalêñ bocke? Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Lau nañ sêngô ñawaê ñayham, nañ oc sêtisambuc lau aheñ-nga nañ sêñsêlêñ sêmeñ tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. *[Ais 52:7]*

16-17 Bocdinañ yac neñ dakêñ whiñ ñahu sip danğô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hoñ sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau danğ sêkêñ whiñ yom nañ yac ahoc asê, nañ dom. *[Ais 53:1a]*

18 Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têñ nom ñabatiñ hoñ, ma lau sêngô yêc nom ñagameñ sambob. *[BW 19:4]*

19-21 Ma gêndac danğ tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nañ sêngô su, me mba? Gauc nem Anötô ndê yom, nañ Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hoñ aô kamatôc amanğ tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau danğapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têñ lau gameñ apa-nga gi. Yom nañ Anötô sôm têñ lau Israel-nga, nañ whê gêñ dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmbe sa, e kôm mac anem lêmuñ ñac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac ñandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau naŋ sêŋsalê aö dom, naŋ sêtap aö sa. Ma gatôc dauŋ asê têtŋ lau naŋ sêndac aö dom naŋ.
[Ais 65:1]

11

Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-ŋga dom

¹ Bocdinaŋ aö bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-ŋga, me? Aö wasôm mba andô, bu aö dauŋ ŋgac Israel-ŋga, ma Abraham ndê wakuc daŋ, naŋ gasa akêŋ Benjamin ndê toŋ. ² Anötö puc dômbwê in ndê lau naŋ in kêyalinŋ ŋac sa gwananŋ su, naŋ dom. Gauc nem yom naŋ sêto yêc pi Elaija, têtŋ ndoc in pu lau Israel-ŋga têtŋ Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, ŋac sic am nem lau propet ndu, ma sêseŋ alta naŋ lau sem akiŋ am sêmbo, naŋ su. Aö taŋwasêŋ dec gasôc am ŋapu, ma ŋac bu sêndic aö ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom naŋ Anötö ô têtŋ in bocdec bu: Aö gasinŋ aneŋ lau 7,000 sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ sêpônŋ haduc têtŋ anötö tasanŋ Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Nalêŋ tigenŋ kwahic dec lau toŋ daŋ sêmbo lau Israel-ŋga ŋalôm, naŋ Anötö kêyalinŋ ŋac sa sêti in ndê, kêkuc in ndê lêtŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga. ⁶ Naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu ŋac dau si sakiŋ-ŋga dom. Anötö bu êŋyalinŋ ŋac sa tu ŋac si sakiŋ-ŋga, dec yom naŋ dasôm pi in ndê lêtŋ êmwasiŋ lau ŋambwa-ŋga, naŋ oc yom ŋandô dom.

⁷ Bocdinaŋ oc dasôm sake? Lau Israel-ŋga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêtŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga,

magoc gitôm dom. Magoc ñac si lau nañ Anötö dau kâyaliñ ñac sa, nañ sêtap lêñ sêti lau gitêñ-ñga sa. Ma ñac si lau ñatô, Anötö kôm ñac si ñalôm ñadandi sa, ⁸ tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêñ ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc, ma iñ kôm ñac si tandô tipec ma ñac si dangasun hóc ahuc. Ma ñac sêmbo bocdinañ ñapañ e meñ têtñ kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasin nañ ñac bu sêneñ-ñga, nañ oc kac dau kwi ma kêñ sac ñac, gitôm huc me akô bu kôc ñac dôñ-ñga, ma gitôm hoc sêtiñ gahi pi-ñga, ma gitôm ñagêyô sac bu kêñ wapac ñac.

¹⁰ Anötö kôm ñac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma iñ kêñ ñac sêhóc ñawapac ñapañ e dômbwêkwa mbwê-alö. *[BW 69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasin sa tu lau Israel-ñga

¹¹ Aö bu wakêñ gêndac dan tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-ñga sêpeñ e siñga gacgeñ, me mba? Aö wasôm têtñ mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-ñga, dec lau nañ lau Israel dom, nañ sêtap Anötö ndê lêñ nem lau si-ñga sa. Ma gêtñ dau oc kôm lau Israel-ñga sênem lêmun lau apa dau.

¹² Magoc ñac si giso dau ti señ bu lau apa hon sêtap Anötö ndê mwasin sa hóc gêlêc. Ma ñac lau Israel-ñga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whin Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasin sa êñlêc, ñac lau Israel-ñga dau, ma lau gameñ apa-ñga sêwhin.

¹³ Aö gato yom dindêc têtñ mac lau nañ lau Israel dom. Anötö kâyaliñ aö sa gati aposel tu bu wahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac-ñga. Ma aö atac

ņayham atu tu aneņ gwelen dindec-ņga. ¹⁴ Nahu bu mboe aneņ asidōwai Israel-ņga ņatō oc sēnem lēmuņ Anötō ndē mwasiņ naņ mac atap sa, e kôm ņac sēnem dau kwi ma sētap lēņ Anötō nem ņac si-ņga sa sēwhiņ. ¹⁵ Kwahic dec ņac sêkôc ņawaê ņayham pi Yisu sa dom, ma tu dinaņ-ņga dec lau gamenĵ apa-ņga hoņ sēņgô ņawaê naņ hê wamba ņac tēņ Anötō. Magoc lau Israel-ņga bu sêkôc ņawaê ņayham dau sa ma sêkēņ whiņ Yisu, dec ņac oc sêtôm lau naņ sētisa akēņ lau batē-ņga. ¹⁶ Gēņ ņandô mbêc naņ dakēņ ti da tēņ Anötō naņ gēņ dabuņ, ma oc kôm gēņ ņandô ņambu-ņga hoņ ti dabuņ. Ma Anötō bu lic a daņ ņawakac bu dabuņ, dec iņ oc lic a dau ņasaņgac hoņ bu dabuņ bocdinaņ.*

Pol gēm dōhōņ lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-ņga gitôm a †olib malac-ņga naņ Anötō tim ņasaņgac ņatō kic. Ma mac lau naņ lau Israel dom, mac atôm a olib saleņ-ņga ņasili. Ma Anötō kôc mac, ma sô mac dōņ pi a olib malac-ņga dau ņampê, awhiņ a dau ņasaņgac ņatō, bu atap ņakwi ņayham sa yêc a olib dinaņ ņawakac. ¹⁸ Bocdinaņ atoc daôm sa tu mac akôc a ņasaņgac naņ siņga su, naņ si mala-ņga dom. Mac bu akôm bocdinaņ, dec gauc nem bu mac akēņ ņaņga tēņ a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ņaņga yêc a olib ņawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gēm bu Anötō tim ņasaņgac ņatō su, tu bu kôc mac sa aō ņac su.

* **11:16:** Yom dau iņ gitôm yom gōliņ daņ. Yom pi gēņ ņandô mbêc ma a ņawakac, naņ hêganōņ lau Israel-ņga si apai. Pol bu tōc asê bu Anötō kôc lau Israel-ņga si apai sa ma gêlic ņac bu lau dabuņ, ma ņac si lau wakuc bu sêkēņ whiņ Yisu, dec iņ oc lic ņac bu lau dabuņ ņalēņ tigenĵ.

²⁰ Yom dau in yomandô, tigen gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêñ whin Yisu-nga, ma tim ñac su bu ñac sêkêñ whin dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasañgac solop nañ Anötö tim ñatô su. Ma in gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-nga dec anyalê tidôñ bu Anötö in Anötö êmwasiñ lau-nga, ma in Anötö kêñ ñagêyô têt lau-nga whin. In kêñ ñagêyô têt lau nañ sêpeñ, magoc kêmwasiñ mac. Asap in ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec in oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whin Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma in gitôm bu kêñ ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ñasañgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib saleñ-nga, ma kêñ mac ati a olib malac-nga ñasañgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu in kôc a dau ñasañgac solop, ma kêñ ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoñ

²⁵ O asidôwai. Yom dindec ñahu sip ñalôm gi, ma aö tac whin bu mac anyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbô bocdinañ e lau gameñ apa-nga hoñ nañ Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu su nañ. ²⁶ Ma ñalêñ dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-nga hoñ si, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ngac nem lau si-nga oc meñ sa akêñ Lôc Sayon. Ma in oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aö wamatiñ aneñ pwac whin

ɲac, tɛɲ tɛm naɲ aö oc wasuc ɲac si sac kwi.
[Ais 59:20-21]

²⁸ Lau Israel-ɲga sêti Anötö ndê ɲacyo, ɲahu bu sêkôc ɲawaê ɲayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinaɲ-ɲga ɲawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalin ɲac sa gwananɲ su, dec tac whin ɲac tu abanɲ Israel-ɲga. ²⁹ Bu galem ti mwasiɲ naɲ Anötö gic bata tɛɲ lau, naɲ in oc tòm dom bu seɲ su. ³⁰⁻³¹ Muɲ-ɲga mac lau gameɲ apa-ɲga daɲampêc tɛɲ Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-ɲga daɲgapêc tɛɲ Anötö, dec mac atap in ndê tawalô sa. Ma tu dinaɲ-ɲga ɲac lau Israel-ɲga naɲ kwahic dec daɲgapêc tɛɲ Anötö, naɲ tinambu oc sêtap in ndê tawalô sa sêwhin. ³² Bu Anötö sam lau honɲ bu lau daɲgapêc-ɲga. In tîc gɛɲ dau tiawê, dec lau honɲ naɲ bu sênem dandi kwi, naɲ in oc tawalô ɲac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiɲ ti in ndê gauc in gɛɲ atu andô, ma in kêyalê gɛɲ honɲ e pi sa timala eɲ. Asa oc nditôm bu êɲyalê in ndê lêɲ me yom naɲ tidôɲ yêc in-ɲga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdu ndê gauc, me gitôm bu kêɲ gauc tɛɲ in? *[Ais 40:13]*

³⁵ Ma asa tòm bu kêɲ gɛɲ ɲayham daɲ tɛɲ Anötö, dec Anötö oc kêɲ gɛɲ tɛɲ in ô? *[Job 41:11]*

³⁶ Bu gɛɲ honɲ sa akêɲ in ndê, ma in ti gɛɲ honɲ ɲahu ma ti gɛɲ honɲ ɲadau bocdinaɲ. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neɲ lêɲ wakuc dawhinɲ Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom hon nan aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têt mac-nga nan. Dec akêñ daôm sambuc bu anem akiñ Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-nga hon. Akêñ daôm sambuc atôm da tali ma dabuñ, nan oc ndic Anötö tandô ñayham. Mac nem lêñ ñandô añkuc Njalau Dabuñ tu anem akiñ Anötö-nga dau dinañ. ² Anşêlêñ ti asa nem lêñ atôm lau nom dindec-nga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêñ gauc wakuc têt mac. Ma bocdinañ mac oc atôm bu anşahê gêñ hon, ma anşyalê mêtê gitêñ, ma mêtê ñawasi ma mêtê nan oc ndic Anötö tandô ñayham, nan in atac whiñ bu yac dakôm.

Anötö kêmwasin yac ñalêñ têtêtêñ

³ Tôm Anötö ndê mwasin puc aö dôn, dec wasôm têt mac hon têtêtêñ ndi, bu atoc daôm sa êñlêc dom, magoc akôc gauc ñapep pi daôm. Bu mac hon akêñ whiñ Yisu tôm mwasin nan Anötö dau gic sam têt mac ñalêñ têtêtêñ. ⁴ Yac tanyalê bu ñamalac dañ in ñamlic tigen, magoc ñagêñ daêsam sêyêc in ndê ñamlic tigen dinañ. Ma gêñ dau sêwêkain gwelen têtêtêñ. ⁵ Ma ñalêñ tigen dinañ, yac lau daêsam nan dakêñ whiñ Kilisi su, nan dati Yisu ndê gôlôwac dabuñ tigen, ma yac tigen-tigen dambo tu danem lau hon nan sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm, nan sa. ⁶ Yac dawêkain mwasin dakôm gwelen-nga têtêtêñ, tôm Anötö kêmwasin yac ñalêñ. Asa nan tap mwasin hoc yom asê tôm propet-nga sa, nan kôm tôm in ndê kêñ whiñ tôc asê. ⁷ Asa nan tap mwasin nem akiñ gôlôwac-nga sa, nan nem akiñ mañ. Ma in nan tap mwasin sa bu êndôhôn Anötö ndê yom têt lau, nan bocdinañ. ⁸ Asa nan tap mwasin sôm

yom ngayham-nyayham tu puc lau dôn-nga sa, nan kôm. Ma asa nan Anötö ndê mwasin kac in bu kêñ gêñ tu nem lau ñalôm sawa sa-nga, nan kêñ ti ndê ñalôm sambuc. Asa nan tap mwasin bu nem gôlin gôlôwac-nga sa, nan kôm ti lichalê, ma in nan tap mwasin tawalô lau-nga sa, nan tawalô lau ti atac ngayham.

Mêê atac whin-nga

⁹ Mêê atac whin-nga in gêñ dasôm ñambwa-nga dom. Dakôm ñandô sa ñalêñ bocdec. Yac atac tec mêê sac ma dasap mêê ngayham dôn. ¹⁰ Dakêñ neñ ñalôm sambuc tu atac whin asidôwai-nga, ma datoc ñac sa hôc gêlêc daun dandic ñawaê. ¹¹ Dakêñ daun sambuc tu danem akin Pômdau-nga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹² Gêñ nan dakêñ batan bu Anötö kôm, nan dahôn ti atac ngayham, dalhac ñanga tu dahôc ñawapac-nga ti neñ atac pa su, ma dasap mêê daten mbec-nga dôn ñapan. ¹³ Dakêñ gêñ tu danem Anötö ndê lau dabun nan sêpônda dau, nan sa-nga, ma dandic ya ñac. ¹⁴ Lau nan sêkêñ kisa mac, nan apucho ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ngayham, dec atac ngayham awhin ñac. Ma lau bu sêtan, nan atan awhin ñac. ¹⁶ Apiñ daôm dôn ti ñalôm tigen. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau waêmba ma ambo ahê ñac dom.

¹⁷ Akôm mêê sac ô sac nan sêkôm têñ mac, nan dom. Ayob daôm ñapep bu akôm mêê nan lau hon sêlic bu ngayham eñ. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô eñ, ma mac daôm akôm gêñ dan bu asen yom malô su dom. ¹⁹ O aneñ

asidôwai, akêñ ñagêyô ô sac dom, magoc akêñ lau nañ sêkôm sac têtñ mac sêsip Anötö amba e sêtap inñ dau ndê atac ñandê sa. Bu sêto yom dañ yêc, nañ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenñ sac ñagêyô-ñga yêc aö amanñ, ma aö daun oc wakêñ.” *[Diut 32:35]*

²⁰ Akêñ ñagêyô dom, magoc akôm tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ñacyo bu gêtñ yô inñ, nañ kêtñ gêtñ inñ neñ. Inñ bu bu yô inñ, nañ kêtñ bu inñ nôm. Am bu kôm bocdinañ, dec oc kôm inñ maya dau ñalêñ sac. *[Prov 25:21-22]*

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ñayham eñ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôlinwaga ñapu

¹ Gôlinwaga honñ nañ sem gôlinñ sêmbo nom, nañ si ñaclai ñahu yêc Anötö, ma inñ dau kêtñ ñasawa têtñ ñac bu sênem gôlinñ. Ñac si dañ hóc asê ñambwa dom. Bocdinañ lau honñ sêsôc ñac ñapu sêndic ñawaê. ² Asa nañ tec bu sôc gôlinwaga ñapu, nañ tec gôlinñ nañ Anötö dau kêtñ, ma inñ oc tap matôc sa. ³ Gôlinwaga si ñaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ñac si matôc dau gic waê lau nañ sêkôm mêtê ñayham, nañ dom, gic waê lau nañ sêkôm mêtê sac. Tu dinañ-ñga dec akôm mêtê ñayham eñ, ma gôlinwaga oc sêlic mac ñayham, ma mac oc atôc daôm tu gôlinwaga si matôc-ñga dom. ⁴ Ñahu bu ñac sêti Anötö ndê lau akiñ bu sêyob yac dambo ñayham-ñga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, nañ atôc daôm, bu ñac sêkôc ñaclai bu sêmatôc lau, ma ñaclai dau inñ gêtñ ñambwa

dom. Nac Anötö ndê lau akiñ nanj sêô inj su sêmbom, bu sêkêñ ñagêyô têtj lau nanj sêkôm mêtê sac nanj. ⁵ Tu dinanj-nga dec dasôc gôliñwaga ñapu. Nahu bu ñac si ñaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêñ danj whinj bocdec bu. Tanjalê yêc neñ ñalôm bu dasôc ñac ñapu, inj lêtj solop.

⁶ Gôliñwaga dinanj sêkêñ si têtj tu sênem gôliñ tôm Anötö ndê lau akiñ, ma tu dinanj-nga dec inj solop bu mac akêñ takis bu anemlhi ñac. ⁷ Aêc! Gêñ bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Takis me mone bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Lau nanj sic waê bu mac atoc ñac sa, nanj dec atoc ñac sa, ma lau ti ñaclai, nanj asôc ñac ñapu ñapep.

Mêtê atac whinj asidôwai-nga

⁸ Ayob daôm bu têtj danj yêc mac-nga dom. Tôp tigen yêc mac-nga, nanj bu akêñ nem atac whinj lom daôm. Bu asa nanj tac whinj inj ndê asidôwa, nanj kôm Anötö ndê yomsu hoñ ñandô sa. ⁹ Bu yomsu nanj Moses to bocdec bu, “*Kôm gêñ mockaiñ-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kañ gêñ dom,*” ma “*Tamgatu gêñ dom,*” ma yomsu ñatô hoñ, nanj ñahu sip yomsu tigen dindéc, “*Atac whinj lau menpañ am-nga gitôm am atac whinj daôm.*” ¹⁰ Asa nanj kêkuc mêtê atac whinj-nga, nanj oc kôm lau menpañ inj-nga ñayom dom. Bocdinanj mêtê atac whinj lau-nga kôm yomsu hoñ ñandô sa.

Bêc ñambu-nga menj kêpiñ

¹¹ Asap mêtê atac whinj-nga dôn ñapanj, bu mac anjalê têtj kwahic dec-nga su. Têtj ndoc dakêñ whinj tiwakuc, nanj dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga ña-ñandô sa, nanj yêc ahê

dôñ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meñ kêpiñ su. Bocdinañ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêpiñ bu lañsê. Bocdinañ dahu mêtê ñasec-ñga honñ siñ, ma dasap mêtê ñawê-ñga dôñ, gitôm dakôc wapa dandic siñ-ñga sa. ¹³ Tanşêlêñ ti dasa neñ lêñ ñapep, nditôm lau nañ sêmbo ñawê ñalôm. Dakôm mêtê sac atac ñagalac-ñga me danôm gêñ êñiñ yac-ñga dom. Dasa lêñ mockain-ñga ma dakôm mêtê mayañ-ñga dom. Ma dahu mêtê atac ñandê-ñga ma mêtê lêmur-ñga honñ siñ. ¹⁴ Anşêlêñ ti asa nem lêñ añkuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc iñ ti nem ñakwê. Ma mac nem ñalôm akwa bu êñgilí mac bu akôm sac, nañ goc asôc ñapu me akôm ñandô sa dom.

14

Yom pi lau nañ sêkêñ whiñ ñañga dom

¹ Lau nañ si sêkêñ whiñ ñañga dom, nañ akôc ñac sa, ma alic ñac sac pi yom ma pi lêñ nañ Pômdau tôc tiawê têñ yac dom, nañ dom. ² Lau ñatô sêkêñ whiñ ñañga dec señ gêñ honñ. Magoc lau ñatô sêkêñ whiñ ñañga dom, dec sêkêñ yao wata ma señ dom. ³ Am asa nañ gêlic gêñ honñ ñayham tu neñ-ñga, nañ pu lau nañ sêtec wata, nañ dom. Ma am asa nañ gêñ wata dom, nañ pu lau nañ señ wata, nañ dom. Bu Anötô kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ñamalac dañ ndê ñgac akiñ? Ngac akiñ dau ndê ñadau oc êñsahê iñ ndê lêñ, ma sôm bu iñ lhac, me iñ peñ. Ma iñ oc lhac, ñahu bu Pômdau gitôm bu puc iñ dôñ.

⁵ Ma yom dañ tiyham. Lau ñatô sêtoc bêc dañ sa bu bêc dabuñ hôc gêlêc bêc ñatô su. Ma lau ñatô

sêlic bêc hoŋ tòm dau. Magoc ŋalêŋ solop bu lau hoŋ sêkôc gauc pi lêŋ sênem akiŋ Anötö-ŋga, ma sêkôm tòm ŋac dau si ŋalôm kac ŋac. ⁶Lau naŋ sêtoc bêc ŋatô sa kêlêc, naŋ sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma lau naŋ seŋ wata, naŋ sem danŋe Anötö, dec seŋ gêŋ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ŋac naŋ seŋ wata dom, naŋ sêkêŋ yao gêŋ dau tu sêtoc Pômdau sa-ŋga. Ma ŋac bocdinaŋ sem danŋe Anötö. ⁷Bu yêc yac lau dakêŋ whiŋ Yisu-ŋga ŋalôm, naŋ ŋamalac dan ti ŋadau dau tu iŋ ndê têm mbo tali-ŋga, me tu ndê têm mbac ndu-ŋga dom. ⁸Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dambo tu dapu P ômdau ndê waê sa-ŋga. Yomandô. Yac bu dambo taŋli me dambac ndu, naŋ dati Pômdau ndê lau.

⁹Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinaŋ. ¹⁰Ma bocdinaŋ tu sake-ŋga mac alic nem asidôwai sac, me apu ŋac tu yom ŋambwa-ŋambwa-ŋga? Yac taŋyalê su bu yac hoŋ oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga têt iŋ ndê bêc êmatôc lau-ŋga. ¹¹Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aö gambo taŋli yomandô, dec aŋyalê pi ŋandô bu lau hoŋ oc sêpôŋ haduc têt aö, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö aŋgô-ŋga.”
[Ais 45:23]

¹²Yom dau têt asê tiawê bu yac tigen-tigen oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga, bu dawhê daun neŋ lêŋ sa têt iŋ.

Mêtê atac whiŋ-ŋga oc kôm asidôwa dan peŋ dom

¹³Tu dinaŋ-ŋga dec danem dôhôn daun neŋ lêŋ whiŋ asidôwai si lêŋ tu dapu ŋac-ŋga dom. Ma dayob bu dakôm gêŋ dan, naŋ oc tòm bu lhac

asidôwa dan ahuc e in so Anötö ndê lêñ, nan dom. ¹⁴ Aö gakêñ whin Pômdau Yisu, dec whê aneñ gauc sa, ma kayalê tidôn bu gêñ hon in ñayham yêc Anötö anğô-nga. Magoc ñamalac dan bu kên whin bu gêñ dan in ñadômbwi yêc Anötö anğô-nga ma kên yao bu neñ dom, goc gêñ dau ñadômbwi yêc ñamalac dau anğô-nga. ¹⁵ Magoc mac bu aneñ gêñ dan nan kôm nem asidôwa dan ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêtê atac whin-nga têt in dom. Ayob daôm bu mac nem lêñ aneñ gêñ-nga kôm nem asidôwa nan Kilisi mbac ndu tu in-nga, nan ndê kên whin tisac dom. ¹⁶ Akôm gêñ hon ti gauc, ma bocdinañ lau dan oc sêtôm dom bu sêpu gêñ nan mac alic ñayham. ¹⁷ Lêñ nan dambo †Anötö ndê gôlin ñapu, nan ñahu hêganôn gêñ daneñ ti danôm-nga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlin ñapu ñahu sip dasa lêñ gitên, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nan Ñalau Dabuñ puñ dôn sip yac neñ ñalôm têtñ. ¹⁸ Asa nan bu nem akiñ Kilisi êñkuc lêñ dinañ, nan Anötö oc lic in ñayham, ma lau nom-nga sêwhin oc sêmpin in.

¹⁹ Bocdinañ dasap lêñ yom malô-nga dôn, ma dakôm gêñ hon tu dapuc asidôwai hon dôn ma dalhac ñanga. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelen popoc tu yom pi gêñ daneñ-nga-nga dom. Gêñ hon in ñayham tu daneñ-nga, magoc yac bu dakôm ñamalac dan ndê kên whin tisac tu gêñ nan tañ-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu aneñ wata me anôm wain me akôm gêñ ñatô nan kôm nem asidôwa dan ndê kên whin tisac, nan ñayham bu mac ahu gêñ dau sin yêc-nga.

²² Yom bocke nan am kên whin pi gêñ hon dinañ, nan kôc dôn yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nan kôc

gauc napep pi gêñ honñ dinanñ e kôm giso dom, nanñ oc tap Anötö ndê mwasiñ sa. ²³ Magoc ñamalac nanñ gêñ gêñ ma ñalôm lu-lu pi gêñ dau, nanñ kêkuc lêñ kêñ whiñ-ñga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêñ bocke nanñ am kêñ whiñ bu lêñ solop yêc Anötö anğô-ñga, nanñ kôm. Gêñ bocke nanñ am kôm ti atac lu-lu, nanñ sac.

15

Dakôm gêñ honñ tu danem asidôwai sa-ñga

¹ Yac lau nanñ dakêñ whiñ ñanga, nanñ dahôc ñawapac dawhiñ lau nanñ sêkêñ whiñ babalê, tu bu danem ñac sa-ñga dandic ñawaê. Dakôm gêñ tu dapu dauñ sa-ñga dom. ² Yac lau tigenñ-tigenñ dakôm mêtê ñayham têñ lau menñanñ yac-ñga tu danem ñac sa-ñga, ma tu dapuc ñac dôñ-ñga. ³ Gauc nem Kilisi. Inñ kôm gêñ danñ tu dau ndê atac whiñ-ñga dom, magoc kôm gêñ honñ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Ma tu dinanñ-ñga dec sêpu inñ, tôm yom nanñ sêto yêc bocdec bu:

Lau nanñ sêpu am, nanñ sêpu aö bocdinanñ. *[BW 69:9]*

⁴ Anötö ndê yom honñ nanñ sêto yêc muñ su, nanñ Anötö kêñ bu êndôhônñ yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ñanga, ma êngilí yac bu dahu ñandô ñayham nanñ dakêñ batanñ dambo, nanñ siñ dom.

⁵ Anötö nanñ puc mac dôñ ma kêgilí mac bu alhac ñanga, nanñ piñ mac honñ dôñ tu anñkuc Yisu Kilisi-ñga. ⁶ Ma ñalêñ dinanñ inñ oc kêñ mac ambo ti nem ñalôm tigenñ, ma awham pitigenñ ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Nawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hon ñawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkêñ whiñ Yisu-nga hon sa, tòm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalêñ dinañ mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aö wasôm têñ mac bu Kilisi meñ gitôm lau Israel-nga si ngac akiñ, bu kôm yom nañ Anötö gic bata têñ abañi Israel-nga, nañ ñandô sa. ⁹ Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêmpin Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga aö wampin am têñ ndoc aö wambo wawhiñ lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. *[BW 18:49]*

¹⁰ Ma yom dañ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhiñ Anötö ndê lau Israel-nga. *[Diut 32:43]*

¹¹ Ma dañ tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hon ampin Pômdau. Ma mac lau hon anem wê atoc in sa-nga. *[BW 117:1]*

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dañ oc puc pi meñ yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hon. Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêkêñ bata bu in nem ñac si. *[Ais 11:10]*

¹³ Aö waterñ Anötö, nañ ti gêñ ñayham hon nañ yac dakêñ batan, nañ ñahu, bu kêñ atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinañ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gêñ ñandô ñayham nañ mac akêñ batam ambo.

Pol ndê gwelenɛ ɲawaê ɲayham-ɲga

14 O aneɲ asidôwai. Yêc aneɲ ɲalôm aô gakêɲ whiɲ ɲaɲga bu mac akôm mêtê ɲayham eɲ, ma mac aɲyalê yom ɲandô tidôɲ, e mac atôm bu andôhôn têtɲ daôm. 15 Tu Anötö ndê mwasiɲ naɲ kêɲ têtɲ aô-ɲga, dec gato yom pi gêtɲ ɲatô ti ɲaɲga têtɲ mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. 16 Aêc. Anötö kêmwasiɲ aô, dec kêyaliɲ aô sa bu wanem akiɲ Yisu Kilisi tôm dabuɲsiga, bu wahoc Anötö ndê ɲawaê ɲayham asê têtɲ lau gameɲ apa-ɲga. Ma tu aneɲ gwelenɛ dindec-ɲga dec lau gameɲ apa-ɲga naɲ sêkêɲ whiɲ Yisu, naɲ oc sêti lau dabuɲ ɲa ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai, ma ɲac oc sêtôm da naɲ Anötö gêlic ɲayham.

17 Bocdinaɲ dec aneɲ ɲahu gapo dauɲ sa tu gwelenɛ naɲ gakôm tu Anötö-ɲga, naɲ Yisu Kilisi dau. 18 Aô gatec bu wasôm yom pi gêtɲ naɲ aô dauɲ gakôm, tigeɲ wasôm yom pi gêtɲ hoɲ naɲ Kilisi dau kôm. Aô gahoc ɲawaê ɲayham asê têtɲ lau gameɲ apa-ɲga, ma sêlic gêtɲ daêsam naɲ aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ɲac si ɲalôm kwi e ɲac danɲa wambu Anötö. 19 Inɲ ndê ɲalau Dabuɲ kêɲ ɲaclai têtɲ aô bu wakôm gêtɲ dalô ti gêtɲ atu-tu daêsam. Bocdinaɲ aô gahoc ɲawaê ɲayham pi Kilisi asê timala eɲ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameɲ hoɲ e meɲ têtɲ gameɲ Ilirikum-ɲga. 20 Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhõ naɲ ɲamalac danɲ kêsuhunɲ munɲ su. Bocdinaɲ têtɲ ɲamata-ɲga e meɲ, aô atac whiɲ bu wasôm ɲawaê ɲayham asê têtɲ lau naɲ danɲgasuɲ sambuc Kilisi ndê ɲaê-ɲga. 21 Tôm yom danɲ naɲ sêto munɲ su pi Kilisi bocdec bu:

Lau naɲ sêɲgõ inɲ ɲawaê danɲ dom, naɲ oc sêlic inɲ.

Ma ñac nañ sêngô yom pi in su dom, nañ oc sênyalê in. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsi

²² Tu gwelen dinan hê aö dôñ ñapan-nga, dec gitôm dom bu watêñ mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aö ñalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec aneñ gwelen pacndê yêc gameñ dindec. ²⁴ Bocdinañ aö gauc gêm bu watêñ gameñ Spein-nga wandi, ma têtñ ndoc wañsêlêñ wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têtñ ndoc dinañ. Aö tac whiñ ñandô bu wambo wawhiñ mac tôm bêc ñatô, ma gakêñ batan bu tiñambu mac oc anem aö sa bu watêñ Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtñ ñamata-nga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêñ whiñ-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêpônda dau yêc malac Jerusalem, nañ sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêtñ dau in solop. Ñahu bu lau gameñ apa-nga si tốp yêc lau Israel-nga. Ñac sêtap mwasiñ nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêñ lau Israel-nga si toñ. Bocdinañ solop bu ñac sêkêñ si awa nom-nga ñatô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpônda dau, nañ sa, ma sêô si tốp.

²⁸ Têtñ ndoc gwelen dindec pacndê su, ma wakêñ awa dindec sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêñ Spein wandi. Ma têtñ têtñ dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêñ whiñ bu têtñ ndoc waloc wambo wawhiñ mac, nañ Kilisi oc êmwasiñ yac hoñ êñlêc.

³⁰ Tu yac nen Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêê atac whiñ-nga nan Nalau kêñ têt yac, dec wateñ mac bu alhac awhiñ aö, ma dahôc ñawapac ñawaé ñayham-nga dawhiñ dauñ. Ma aten mbec têt Anötö tu aö-nga. ³¹ Aten mbec bu Anötö êñgaho aö su yêc lau gameñ Judia-nga nan sêkên whiñ Yisu dom, nan amba. Ma aten mbec bu gwelen nan gakôm bu wanem lau sêkên whiñ-nga sa yêc malac Jerusalem, nan oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötö bu lic ñayham, dec tiñambu watêt mac waloc ti atac ñayham, ma wañwhañ dauñ wawhiñ mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Nñadau whiñ mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêñ acsalô têt in ndê silip nan sêmbo malac Rom

¹ Yac nen lhuñwê kêñ whiñ Yisu-nga dan gêm akiñ gôlôwac dabuñ yêc malac Kenkria, nan ndê ñaé Pibi. Aö bu wawhê in sa têt mac bu in awhê ñayham. ² In gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whiñ, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc in sa tu Pômdau ndê ñaê-nga, ankc Anötö ndê lau dabuñ si lêt solop. Ma anem in sa tu gêt bocke nan pônada dau-nga.

³ Akêt anen acsalô ñayham têt Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nan sêkôm gwelen sem akiñ Yisu Kilisi-nga sêmbo malac Rom, tøm aö gakôm gambo gameñ dindéc. ⁴ Muñ-nga inlu sêkên dau sambuc tu sênem aö sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-nga dom. Tu dinañ-nga aö bu wanem dançe inlu, ma gôlôwac dabuñ hoñ yêc lau apa si gameñ, nan sem dançe inlu sêwhiñ. ⁵ Ma wandac mac bu

akêñ acsalô têt lau sêkêñ whiñ-nga hon nan sêkac dau sa bu sêlic om yêc inlu si andu, nan sêwhiñ. Ma akêñ aneñ acsalô têt Epenetus, aneñ ñamalac atac whiñ-nga, nan ti ñgac ñamata-nga bu kêt whiñ Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm aneñ acsalô têt Maria nan kôm gwelen atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêñ acsalô têt Andronikus lu Junias, nan yac asa akêñ abañ tigen, ma muñ-nga andöc gapoc-walô awhiñ dauñ. Inlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si ton ñalôm. Ma inlu sêkêñ whiñ Kilisi sêmuñ aö.

⁸ Asôm acsalô têt Ampliatus, ñgac kêt whiñ Pômdau-nga nan aö atac whiñ kêtêc. ⁹ Ma asôm acsalô têt Urbanus, nan alu am akiñ Kilisi awhiñ dauñ, ma têt Stakis aneñ ñgac tac whiñ-nga dauñ. ¹⁰ Ma têt Apeles nan hôc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñanga ma hu ndê kêt whiñ sin dom. Ma akôm acsalô têt lau hon nan sêmbô Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têt Herodion, aneñ ñatô dauñ. Ma têt lau nan sêmbô Nasisus ndê andu, nan sêkêñ whiñ Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têt Tripena lu Triposa, awhê lu nan sem gwelen ñanga tu Pômdau-nga. Ma têt Pesis, awhê nan aö atac whiñ kêtêc, nan kôm gwelen ñanga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³ Akôm acsalô têt Rupas nan Pômdau kêtaliñ in sa, ma têt in dinda nan yob aö gitôm aneñ dinan solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têt Asinjkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nan sêmbô sêwhiñ ñac. ¹⁵ Ma têt Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêñ whiñ-nga hon nan

sêmbô sêwhiņ ņac. ¹⁶ Akam daôm* aņkuc Anötö ndê lau dabuņ si lêņ. Kilisi ndê gôlôwac dabuņ toņ tigeņ-tigeņ yêc gameņ dindec, naņ sêkêņ si acsalô ņayham têņ mac sêwhiņ.

Pol puc lau Rom-ņga dôi bu sêlhac ņaņga

¹⁷ O asidôwai, aô waterņ mac bu ayob daôm têņ lau naņ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom naņ so yom ņandô naņ mac akôc sa su, bu ņac si yom dau kôm lau si sêkêņ whiņ tisac. Andic ahê lau kaiņ dinaņ. ¹⁸ Bu ņac sem akiņ yac neņ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-ņga. Ȋac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ņayham-ņayham bu sêņsau lau gauc babalê, naņ sêtôm dom bu sêņyalê yom ņahu.

¹⁹ Lau hoņ sêņgô ņawaê bu mac daņam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinaņ aô atac ņayham atu tu mac-ņga. Magoc aô wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêņ ņayham-ņga, ma andic ahê mêtê sac hoņ. ²⁰ Anötö Yom Malô Ȋadau ņasawa sauņ oc ku Sadaņ dulu, ma kêņ iņ sôc mac gahim ņapu. Yac neņ Pômdau Yisu ndê mwasiņ têņ mac.

Lau ņatô sêkêņ si acsalô têņ lau Rom-ņga

²¹ Timoti, naņ kôm gwelen whiņ aô, naņ kêņ ndê acsalô ņayham têņ mac. Ma Lusias, Jason ma Sosi-pata, lau naņ yac asa yêc abuņ tigeņ, naņ sêwhiņ. ²² (Ma aô Tetius, naņ gato Pol ndê yom sip bapia

* **16:16:** Yêc iņ ndê bapia, Pol to yom ma sôm têņ lau Rom-ņga bu sêņgutô dau ņa lêņ dabuņ. Mêtê dau bu tôc asê bu ņac hoņ sêmbô ti ņalôm tigeņ ma atac whiņ dau. Alic yom kaiņ tigeņ yêc bapia ņatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-ņga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-ņga si mêtê naņ êlêmê sêkôm, naņ sêkam dau.

dindec, naŋ wasôm acsalô têtŋ mac tu Pômdau-ŋga.)
²³ Ma Gaius, naŋ kôc aö Pol ti lau sêkêŋ whiŋ-
 ŋga malac dindec-ŋga sa, ma kêtŋ ndê andu ti yac
 mba gameŋ akac sa ambo-ŋga, naŋ kôm ndê acsalô
 têtŋ mac whiŋ. Ma Erastas, ŋgac naŋ yob malac
 dindec si ganom mone-ŋga, lu yac mba asidôwa
 Kwatus, sêkôm si acsalô têtŋ mac bocdinaŋ. [²⁴ Yac
 neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasinŋ têtŋ mac hoŋ.
 Yomandô.]

Pol teŋ mbec êmpinŋ Anötö-ŋga

²⁵ Tampinŋ Anötö dandic ŋawaê. Bu ŋawaê ŋayham
 naŋ aö gahoc asê, ma mêtê naŋ sem pi Yisu Kilisi,
 naŋ Anötö gitôm bu puŋ dôŋ yêc mac nem ŋalôm
 e kôm mac akêtŋ whiŋ ma alhac ŋaŋga. Anötö ndê
 lêŋ nem lau si-ŋga yêc siŋ dau ŋasawa baliŋ su.
²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêŋ dau muŋ su, ma
 kwahic dec Anötö naŋ mbo titêm-titêm, naŋ gic atu
 lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-ŋga
 sambob sêkêŋ whiŋ, ma danŋga wambu inŋ. ²⁷ Dahoc
 Anötö tigenŋ, gauc ti gauc Njahu, naŋ ndê waê sa tôm
 têtŋ hoŋ, tu Yisu Kilisi-ŋga. Yomandô.

Anötö ndê Yom Lêñsêñ Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7